

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Васильєва В.Р., Шинкаренко К.Е.

студентки,

Науковий керівник: Ісхакова О.М.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОЇ БІРЖІ В УКРАЇНІ

У зв'язку з економічним розвитком відбувається безперервний процес мобілізації, розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів. Відповідно до цього, прослідковується активна участь у реалізації вище зазначених процесів саме фондових бірж, діяльність яких передбачає організацію укладення угод купівлі-продажу цінних паперів та їх похідних. Завдяки чому, важливим критерієм розвитку національної економіки будь-якої країни є оцінка діяльності фондової біржі. Рівень розвитку біржової торгівлі є показником ділової активності країни, що акумулює інформацію про цінні папери та умови їх обігу, а також відображає ефективність функціонування ринкової економіки загалом [3].

Фондову біржу можна трактувати за економічною категорією, організаційною структурою та за формою організації, що визначає її як особливу одиницю фондового ринку, що концентрує попит і пропозицію цінних паперів та сприяє формуванню їх біржового курсу [1].

Відповідно до свого призначення, фондова біржа виконує такі основні функції:

– мобілізація і концентрація тимчасово вільних грошових капіталів та нагромаджень через реалізацію цінних паперів;

– кредитування та фінансування держави та інших господарських організацій через купівлю їх цінних паперів;

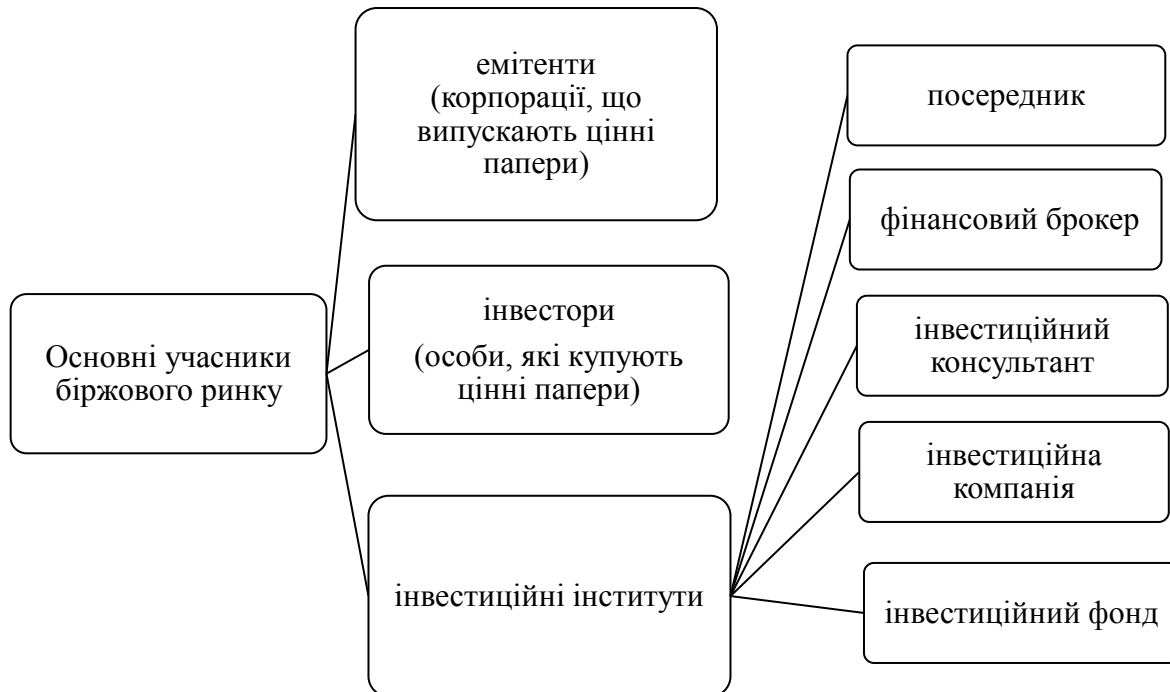
– встановлення ринкової вартості (біржового курсу) цінних паперів;

– забезпечення високого рівня ліквідності вкладень у цінні папери;

– створення у суспільстві відповідної морально-психологічної атмосфери, формування довіри до цінних паперів та операцій з ними, яка підірвана діяльністю багатьох трастів та інвестиційних компаній.

– розвиток взаємовигідних зв'язків із зарубіжними національними та міжнародними фінансовими і біржовими структурами, вступ до міжнародних організацій, що утворює Україну як незалежну державу [5].

На біржовому ринку можна виділити три категорії основних учасників, розглянемо їх на рисунку 1.

Рис. 1. Основні учасники біржового ринку

Джерело: розроблено авторами за даними [4]

Процес функціонування фондової біржі в Україні має певні особливості, тому їх необхідно розглянути спираючись на Закон України «Про цінні папери і фондову біржу», інші акти законодавства України, статут і правила фондової біржі.

Фондова біржа утворюється та діє в організаційно-правовій формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю. Отже, фондова біржа не є комерційною організацією і не ставить за мету отримання прибутків. Її доходи формуються за рахунок продажу акцій, регулярних членських внесків, біржових зборів і штрафів. Доходи повністю йдуть на покриття витрат, на забезпечення і розвиток діяльності біржі.

Фондова біржа створюється за умови, що торговців цінними паперами (засновників) має бути не менше 20 осіб.

Діяльність фондової біржі здійснюється лише з моменту отримання ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Статусу юридичної особи фондова біржа набирає з моменту державної реєстрації і має право на діяльність з організації торгівлі цінними паперами з моменту отримання ліцензії Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – ДКЦПФР) [5].

Здійснюючи свою діяльність фондова біржа зобов'язана оприлюднювати та надавати ДКЦПФР інформацію про кількість торговців цінними паперами, які допущені до торгів на фондовій біржі, перелік цінних паперів та обсяг торгів цінними паперами за період, який встановлює ДКЦПФР.

Біржові ціни фіксуються кілька разів на день і щоденно публікуються в пресі, так само як і інформація про укладені договори.

Стан фондової біржі й економіки в цілому аналізується на основі різних показників фондового ринку – індексів. Кожна фондова біржа має свою власну систему індексів.

Кожна біржова організація встановлює власні правила діяльності залежно від компаній-вкладників, регіону, економічних факторів та багатьох інших [4].

На фондовій біржі обертаються такі основні цінні папери як акції та облігації, інвестиційні сертифікати, деривативи. Розглянемо обсяг біржових контрактів у розрізі організаторів торгівлі протягом січня-серпня 2017 року (табл. 1).

На організаційно оформленому ринку протягом січня-серпня 2017 року спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами на двох фондових біржах «Перспектива» та «ПФТС», що становило 97,06 % вартості біржових контрактів.

Таблиця 1

Обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі з розподілом за видом фінансового інструменту (у розрізі організаторів торгівлі) протягом січня-серпня 2017 року, млн. грн.

Організатор торгівлі	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Інвестиційні сертифікати	Деривативи	Усього
УФБ	0,59	0,30	0,00	0,28	0,00	1,17
ІННЕКС	144,65	0,00	0,00	0,07	0,00	144,72
Універсальна	0,00	0,60	0,00	0,00	398,60	399,20
ПФТС	2981,87	1304,64	38380,16	0,41	0,00	42667,08
КМФБ	6,59	75,16	0,00	0,00	0,00	81,75
УМВБ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Перспектива	2,43	829,22	83618,23	7,00	826,89	85273,76
УБ	1052,66	765,98	195,09	23,50	1215,77	3253,01
Усього	4188,20	2975,59	122193,46	30,99	2441,27	131820,68

Джерело: розроблено авторами за даними [2]

Отже, незважаючи на те, що в Україні є законодавча база, яка визначає основні положення функціонування фондових бірж, біржова діяльність не є розвиненою, що стримує економічний розвиток держави, приплив іноземних капіталів та перерозподіл коштів в економіці.

Для формування ефективно функціонуючого ринку цінних паперів нашої країни, здатного постачати національній економіці необхідні інвестиційні ресурси, необхідно здійснити ряд перетворень, а саме:

- нормативну базу і регулювання фінансових послуг привести у відповідність зі світовими стандартами;
- підвищити рівень законодавчого захисту прав інвесторів та інших учасників ринку цінних паперів;
- розширити компетенції Комісії з цінних паперів щодо встановлення порядку ведення фінансового обліку та складання фінансової звітності, тощо.

Список використаних джерел:

1. Курач В. П. Фондові біржі України та їх роль в організації торгівлі цінними паперами / В. П. Курач, Л. О. Аксьонова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – 15 с.
2. Національна Комісія з цінних паперів та фондового ринку: Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку [Електронний ресурс] / Національна Комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу: <http://old.nssmc.gov.ua/fund/analytics>.
3. Паскал А. І. Проблеми функціонування та перспективи вдосконалення фондових бірж в Україні / А. І. Паскал, О. І. Савчук // Буковинський фінансово-економічний університет. – 2011. – 5 с.
4. Фондова біржа [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>.
5. Шпот Н. І. Особливості функціонування фондової біржі в Україні / Н. І. Шпот // ЛНУ імені Івана Франка. – 2011. – 4 с.

Воловик І.В., Дзивицька О.А.

студентки,

Науковий керівник: Ісакова О.М.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВОЇ РИНКУ КАПІТАЛІВ

Потужний кредитний ринок здатний забезпечити активне економічне зростання у всіх сферах економіки, адже, крім того, що кредитний ринок дозволяє суб'єктам підприємницької діяльності оперативно поповнювати власні обігові кошти та фінансувати інноваційні й інфраструктурні проекти, кредитний ринок також сприяє форму-